

І

Навколо була чорна, як смола, п'ятьма. Вони штовхнули мене в комірчину й замкнули двері. Я хапливо вбирала повітря носом і відчайдушно намагалася заспокоїтись. Щоразу вдихаючи, рахувала до десяти, і до восьми — коли повільно видихала в темряву. Мені пощастило, що кляп, який вони зопалу так туго засунули мені до рота, не перешкоджав припливу повітря до моїх ніздрів, і я могла без упину всмоктувати довколишні запахи, застояні та з нотками плісняви.

Мені зв'язали руки за спиною шовковою хусткою. Я зробила спробу підчепити свої пута нігтями, але, позаяк мала звичку обгризати їх до живого, зазнала невдачі. Дякувати Богові, я вчасно зметикувала стулити до купи пучки й зробила із цих десятих маленьких основинок незламну дугу — вона широко розтулила мої долоні, коли їхні вузли зашморгувались міцними грудками.

Тепер я щосили притискала зап'ястки одне до одного, крутячи ними, щоб утворилась незначна щілина. Далі посунула шовк великими пальцями, поки вузли не опинились між долонями, а потім спорснули між пальців. Мені б ні за що не позбутися своїх пут, якби вони мали лій у голові й зв'язали великі пальці на моїх руках. Які ж вони набиті дурепи!

Урешті-решт я звільнилась від капосної хустки, а вপরатись із кляпом — то мені було раз плюнути.

На черзі двері. Але спочатку треба пересвідчитися, що вони не зачайлися за ними, чатуючи на мене. Довелося присісти навпочіпки й пильно оглянути горище через замкову шпару. На щастя, вони забрали ключ із собою. На видноколі нікого не було: окрім нескінченного плетива тіней, покинутого мотлоху й жалюгідних дрібничок, довге горище було порожнім. Ласкаво просимо.

Я відкрутила дротяний гачок із вішалки для одягу, яку знайшла, коли обмацала ту частину задньої стіни горища, що була в мене в головах. Далі встромила гострякуватий вигин гачка в замкову шпару, налягла на інший його кінець — і в моїх руках опинився утвір, який формою нагадував літеру Г. Залишилось тільки загнати свій витвір у глиб старого замка. Якась часинка розважливого рибацтва — у винагороду рятівне клац. Виявилось, що це так легко, як горіхи луштити. Двері розчинилися навстіж, і я вирвалася зі своєї темниці.

Я збігла підстрибом широкими кам'яними сходами до холу, згаявши хвильку перед дверима їдальні, щоб повідкидати кіски на їхнє звичне місце за плечима.

Обід сервірували рівно о першій на громіздкому дубовому столі для трапез. Так вимагав тато, і так це було за життя матері.

— Офелія і Дафна досі нагорі, Флавіє? — з неприхованим роздратуванням запитав тато. Його очі на мить відірвались від розгорнутого біля тарілки з м'ясом і картоплею найсвіжішого випуску «Британського філателіста»¹.

— Вони давно не наvertsалися мені на очі, — відповіла я.

Хіба ж неправда? Я не бачила їх відтоді, як вони силою увіпхнули мені кляп до рота й зав'язали очі, щоб потім, користуючись моєю безпорадністю, зтягнути сходами на горище й замкнути в комірчині.

Своїм звичаєм належні чотири секунди тато вдивлявся в мене поверх окулярів, потому байдужісінько повернувся до поїдання очима своїх липучих скарбів.

Усмішка від вуха до вуха заграла на моєму обличчі — здається, я достатньо вишкірилась, щоб він мав змогу поми-

¹ «Британський філателіст» — журнал, у якому висвітлювались різноманітні аспекти британської філателії; його почав видавати Чарлз Ніссен, відомий колекціонер марок, у 1908 р. Останній випуск вийшов у 1954 р.

луватися брекетами, які безжально вп'ялися в мої зуби. Дарма що вони надавали мені подобу дирижабля без покриву, нагадування про те, що його гроші не пішли в пісок, було татові до смаку. Проте нині він був надто заклопотаний і не помітив цього.

Відклавши вбік накривку зі споудівського¹ блюда, звідки визирали овочі, я з глибини його вручну намальованих метеликів та малинок зачерпнула собі щедрю порцію горошку. Орудуючи ножом замість лінійки, а виделку використовуючи як шпичку, я розставила горошини так, що вони утворили на моїй тарілці чепурні ряди й колони: ряд за рядом маленьких зелених кульок, розміщених так доладно й точно, що, мабуть, у захваті був би й найприскіпливіший швейцарський годинникар. Далі, проштрикнувши виделкою першу горошину з нижнього лівого краю, я віддала її на поталу своїм зубам.

Як на мене, провина лежала цілковито на Офелії. З огляду на її сімнадцять років від неї можна було б сподіватися бодай крихти зрілості, котра, зрештою, властива дорослій людині. Узяти собі в спільниці тринадцятирічну Дафну — це так несправедливо. Якщо підрахувати, на двох їм аж тридцять! Мої одинадцять — проти їхніх тридцяти. Це не лише несправедливо, це вкрай паскудно. Накипіло так, що помста невідворотна.

Наступного ранку я поралася біля колб і мензурок у своїй хімічній лабораторії на горішньому поверсі східного крила будинку. Коли це вдерлась Офелія, котра не любила обтяжувати себе довгими церемоніями, особливо зі мною.

— Куди поділось моє намисто з перлів?

Я коротко знизала плечима.

¹ «Споуд» — англійський фарфоровий посуд, який виготовляли на фабриці в графстві Стаффордшир, Західний Мідлендс; названий на честь власника Дж. Споуда.

— Я не сторож твоїм брязкальцям.

— Це ти його поцупила, я знаю. М'ятні карамельки лежали в шухляді для білизни, і вони теж зникли. Я вже закрітила, що завжди той самий бридкий ротик ласує зниклими в цьому домі цукерками.

Я стежила за нагріванням мензурки з червоною рідиною й укотре відрегулювала полум'я спиртівки.

— Якщо ти рада натякнути, що моя особиста гігієна не відповідає твоїм високим стандартам, то піди й оближи мої калощі.

— Флавіє!

— Піди-піди. Мені допекло до живих печінок, що мене постійно в усьому звинувачують, Фелі.

Одначе, коли Офелія короткозоро вп'ялася в рубінову мензурку, яка щойно почала закипати, моє справедливе обурення як відрізало.

— Що за липка маса осідає на денце? — довгим наманікюреним нігтем вона потарабанила по склу.

— Дослід проводжу. Обережно, Фелі, це кислота!

Офелія побіліла як стіна на виду.

— Це ж мої перлини! Вони ж від мами!

Єдиною з доньок Гарріет, хто називав її мамою, була Офелія: одна-єдина з нас, чий вік дозволив зберегти пам'ять про жінку з плоті й крові, котра виносила нас у своїй утробі, про що Офелія невтомно нам нагадувала. Гарріет загинула далеко в горах, видираючись на вершини, коли мені виповнився лише рік від народження, і в Букшоу нечасто можна було почути про неї.

Чи відчувала я ревності до спогадів Офелії, а може, гнівалась? Гадаю, що все було набагато складніше. Певно, якимось дивним чином я зневажала спомини Офелії про нашу матір.

Я зумисне помалу підвела голову, відірвавшись від своєї роботи, і круглі скельця моїх окулярів блиснули білим

холодним відсвітом. Я знала: коли я так роблю, Офелія відсахується із жахом — у неї виникає враження, що вона піймалася в лабети очманілого німецького вченого, як у чорно-білому фільмі, знятому «Гомоном»¹.

— Мерзотниця!

— Відьмище! — відказала я, у той час як Офелія, зграбно крутнувшись на підборах, гайнула за двері — доволі спритно, помітила я.

Офелія не забарилась із тим, щоб показати мені, де раки зимують, як і завжди, коли мала на думці поквитатися зі мною. Моя сестра, на відміну від мене, не була схильна до тривалого планування й не знала, що помста має визріти.

Діялося це після обіду. Тільки-но тато повагом вийшов, щоб повернутися до жадібного розглядання колекції марок, Офелія припинила оглядати себе, як допитливий папужка, у срібному ножі для масла, що вона робила останні п'ятнадцять хвилин, і аж надто спокійно відклала його вбік. Без преамбул вона випалила:

— Ти маєш зятимити: насправді я тобі не сестра... Як і Дафна. Хоч ми зовсім на тебе не схожі, гадаю, тобі ніколи не спадало на думку, що ти приймачка.

Моя ложка впала з грюкотом.

— Брехня брехнею. Я викапана Гарріет. Усі так кажуть.

— Вона вибрала тебе в притулку для позашлюбних дітей саме через цю схожість, — виклала Офелія, зобразивши на лиці відразу.

— Як я могла скидатися на неї, якщо вона була доросла жінка, а я дитина? — я маю язика не в кишені.

— Ти їй нагадала її власні дитячі зображення. Боже милостивий, вона навіть принесла їх із собою й підносила до тебе, щоб порівняти.

¹ «Гомон» — французька кіностудія, одна з найдавніших у світі; почала випускати фільми з 1910 р.

Я звернулася до Дафни, котра устромила носа в шкіряну палітурку «Замку Отранто»¹.

— Адже ж це брехня, еге ж, Даффі?

— Боюся, що правда, — відповіла Дафна й мляво перегорнула сторінку з тонкого гладенького паперу. — Тато завжди казав, що це буде шоком для тебе. Він змусив нас забожитися, що ми тобі не розповімо принаймні до того часу, коли тобі виповниться одинадцять. Він змусив нас заприсягнутися.

— Зелений шкіряний саквояж... Я бачила його на власні очі, — вела далі Офелія. — Я дивилася, як матуся складає до нього свої дитячі світлини, щоб віднести до притулку. Хоча мені тоді було шість років — чи то неповних сім — я нізащо не забуду її білі-білісінькі пальці... пальці, що лягли на мідні застібки.

Вискочивши з-за столу й ридма ридуючи, я вибігла з кімнати. Насправді я не думала про отруту. У кожному разі до наступного ранку.

Я вкотре переконалась, що все геніальне — просте.

Букшоу був домівкою для нашого роду, роду де Люсів, із давніх-давен. Теперішній будинок у георгіанському стилі побудували на місці автентичного елизаветинського, який дощенту спалили селяни, запідозривши де Люсів у прихильності до оранжистів. Дарма що ми були ревними католиками протягом чотирьох століть і залишались такими донині, на цей факт розлючені жителі Бішоп-Лейсі не звертали уваги. «Старий дім», як його називали, злизало вогнем, новий же, споруджений замість нього, мав уже понад двісті років.

Відтак Ентоні й Вільям де Люси, наші предки, не порозумілися щодо Кримської війни й зіпсували оригінальний

¹ «Замок Отранто» — перший готичний роман, написаний англійським письменником Горациєм Волполом й опублікований 1764 р.

план дому, прибудувавши згодом по крилу: Вільям — східне, а Ентоні — західне.

Кожен усамітнися у своїх володіннях і заборонив іншому й ногою ступати за межу, яка чорною лінією перетинала маєток навпіл від вестибюля через фойє й до вбиральні дворецького, що за дальніми сходами. Дві їхні вікторіанські прибудови із жовтої цегли, котрі обхоплювали будинок, наче зв'язані крила намогильного янгола, на мій погляд, надавали великим вікнам і віконницям у георгіанському стилі, що ними вирізнявся фасад Букшоу, бундючного й здивованого вигляду старої діви, чие волосся збите в надто тугий вузол.

Наступний із де Люсів Тарквін, або Тар, як його називали, занастив те, що обіцяло стати блискучою кар'єрою хіміка, унаслідок скандального нервового зриву: його відрахували з Оксфорду того літа, коли королева Вікторія відзначала срібний ювілей.

Тоді ж поблажливий татусь Тара, дбаючи про слабке здоров'я нащадка, не пошкодував коштів на те, щоб обладнати лабораторію на горішньому поверсі східного крила Букшоу. У лабораторії всього вистачало: тут було німецьке скло, німецькі мікроскопи, німецький спектроскоп, мідні хімічні терези з Люцерна й складної форми гейслерова трубка¹, видута зі скла, що до неї Тар міг приєднувати електричну котушку, вивчаючи процес флюоресценції різноманітних газів.

Мікроскоп Лейтца² розмістили на столі біля вікна; його мідний корпус дотепер іскрився теплим блиском, як і того дня, коли його привезли на запряженому поні візку

¹ Гейслерова трубка — спеціальна рурка, до якої пускають розріджений газ; 1858 р. її увів у користування німецький фізик Генріх Гейслер (1815—1879).

² Мікроскоп Лейтца — мікроскоп німецької фірми, названий за іменем підприємця Ернста Лейтца; мікроскопи виготовлялись до 1945 р.

із залізничної станції в Букшоу. Його дзеркало, призначене відсвічувати, можна було нахилити так, щоб спіймати перші бліді промені вранішнього сонця, однак для використання в похмурі дні і в темний період доби його було оснащено парафіноювою лампою лондонської фірми Девідсона й К°.

Тут був навіть людський скелет на підставці, обладнаній коліщатами. Цю штуkenцію подарував Тарові, шойно йому виповнилося дванадцять, видатний натураліст Френк Бакланд — той самий, чий батько з'їв муміфіковане серце короля Людовіка XIV.

Якщо окинути оком три стіни лабораторії, можна побачити, що від підлоги до стелі їх заповнювали засклені шафи, дві з яких були заставлені рядами хімікатів у скляних аптечних мензурках. На кожній із них було наклеєно ярлик, підписаний акуратним каліграфічним почерком Тара де Люса, котрий, урешті-решт, ухопив Бога за бороду й пережив усіх. Він помер 1928 року в шістдесятирічному віці — посеред цього хімічного царства його мертве тіло й знайшла економка. Він і далі придивлявся неживим оком до чогось в улюбленому Лейтці. Подейкували, що він вивчав розклад першого ступеня п'ятиокису азоту, і якщо взяти це на віру, тоді йому належить перше письмово зафіксоване дослідження реакції, яка згодом призвела до винайдення атомної бомби.

Лабораторію дядька Тара зачинили. Довгі роки вона перебувала в задушливій тиші, припадаючи порохом, доки те, що тато називав «чудернацькими здібностями», не почало проявлятися, і я забажала господарювати там.

Згадка про той дощовий осінній день, коли Хімія увійшла в моє життя, дотепер сповнює мені душу відрадою.

Я напропале видряпувалася на книжкові шафи в бібліотеці, підкорюючи їхні верхівки, як славетна альпіністка, аж раптом моя нога зіслизнула й на підлогу бебехнулася здровенна книга. Узявши її до рук і розгладжуючи зім'яті